

Loppusanat

Tämän kirjoitussarjan pääasiallisena tarkoituksena on ollut lähinnä havainnoitsijoiden huomion kiinnittäminen sellaisiin seikkoihin, joilla on tai voi olla merkitystä vaikeasti tunnettavia *Aquila*-lajeja määrittäessä. Kirjoitus ei ole tarkoitettu varsinaiseksi määrittämisartikkeliksi, jossa kaikki puheen yksityiskohdat käytäisiin läpi tai koko yksilöllisen muuntelun laaja kirjo tuotaisiin esille. Tarkoituksena on ollut vain pääasioissa pitäytyminen. Toisaalta kaikilla kirjoituksessa esille tuoduilla asioilla ei ole samanlaista painoarvoa määrittämisessä, vaan toisia esitettyjä ominaisuuksia tulisi käyttää vain varsinaisten "painausten" määrittämismerkkinä rinnalla määrittäystä tukemassa. Painoarvoltaan vähäisempiä ovat esimerkiksi erilaiset käyttäytymiseen, lentotapaan ja siipien asentoon liittyvät tuntomerkit, jotka vaihtelevat olosuhteiden ja tilanteiden mukaan. Tärkeimpinä tuntomerkkeinä pysyvät jatkossakin kaikki linnun pukuun liittyvät yksityiskohdat, kuten väritys ja kuviointi höyhenaloittain sekä muut näihin rinnastettavat yksiselitteiset ja havainnoitsijan tulkinnoista riippumattomat tuntomerkit.

Samalla kun tietämys harvinaisten *Aquila*-kotkien määrittämisestä kentällä lisääntyy, voidaan RK:ssa odottaa myös nousua lajilleen hyväksytyjen kotkien luvuissa. Samalla RK toivoo vähitellen päästävän eroon käsitteistä "tumma kotka" ja "kontrastikotka", jotka ensisijaisesti luotiin helpottamaan komitean työtä ja päätöksentekoa *Aquila*-ongelman ylimenokaudeksi. Lisääntynyt tietämys pukutuntomerkeistä edellyttää kuitenkin havainnoitsijoilta vielä erästä parannusta: nykyistä enemmän varmuutta ja rutiinia olisi hankittava kuvattaessa linnun pukua höyhenaloittain niin, että kuvatut tuntomerkit varmasti osuvat oikeille kohdilleen. Tässä asiassa valokuvien katsomisesta on suurta apua.

Kiitokset

Parhaimmat kiitokseni Martti Hariolle, joka jaksoi pureutua kielipuolen kielipuoleen ja vaikutti näin lopputulokseen huomionarvoisilla muutosehdotuksillaan.

Kiitokset myös Markku Huhta-Koivistolle, Hannu Jännekselle, Tom Lindroosille, Pekka J. Nikanderille ja Urban Olssonille kotkakuviensa lainaamisesta.

Summary: Identification of rarer eagles of the genus *Aquila*. Part Two: "Dark" Plumages.

This second article on flight identification of rarer *Aquila*-species deals with the separation of predominantly dark plumages in the following species: Spotted Eagle

(*Aquila clanga*; all age-classes), Lesser-spotted Eagle (*A. pomarina*; juveniles and dark adults), Steppe Eagle (*A. nipalensis*; adults) and Imperial Eagle (*A. heliaca*; adults). Moreover, some less common plumage-types causing additional identification problems are briefly dealt with.

Kirjoittajan osoite —
Author's address
PL 25
02421 Jorvas

Rariteettikomitea tiedottaa

Alla olevassa luettelossa julkaistaan ne havainnot, jotka Rariteettikomitea (RK) uudelleenkäsittelyssä on hyväksynyt toisella lajiniimikkeellä kuin havainnoija on esittänyt. Havaintoja ei ole aikaisemmin julkaistu. Useimmissa tapauksissa lintu on ollut määrittävissä pelkästään "kontrastikotkaksi" tai "tumma kotkaksi", poikkeuksena on havainto keisarikotkasta (samalla maan ensimmäinen havainto lajista; toinen havainto tehtiin vuotta myöhemmin).

Lajiniimikkeet "kontrastikotka" ja "tumma kotka" on selitetty Dick Forsmanin määrittämisartikkelissa Lintumiehen numeroissa 4/88 ja 1/89. Artikkelien ohjeet antavat tiedon siitä, mihin määrittämisperusteisiin tulee kohdistaa huomio, jotta vältetään näiltä nimikkeiltä "kontrastikotka" ja "tumma kotka". Ne eivät siten ole mitään tavoiteltavia "vähimmäisnimikkeitä", vaan määrittämisjärjestyksen, joka alistetaan RK:n arvioitavaksi, tulee ylittää mieluiten lajitasolle. RK:lle näiden nimikkeiden käyttö on välttämätöntä epämääräisten kotkakuvausten arvioimisessa.

Havainnot esitetään kronologisessa järjestyksessä.

12.4.1981 Sipoo, Palokallio kontrastikotka, ei *heliaca* (Ari Lavinto, Jari Saukkonen, Jari Ullakko, Arne Wahlgren).

2.6.1981 Vantaa, Helsinki-Vantaan lentoasema keisarikotka juv/subad (Markku Vickholm, Timo Karkkulainen).

2.9.1981 Hanko, Täktom tumma kotka (Jarmo Laine).

13.5.1982 Kirkkonummi, Stor-

Hyväksytyt vanhat kotkahavainnot

kanskog kontrastikotka, ei *nipalensis* (Karno & Kauri Mikkola).

15.5.1983 Lappeenranta, Vainikkala kontrastikotka (Seppo Löfgren).

19.5.1984 Kontiolahti, Pitkäranta kontrastikotka, ei *heliaca* (Paavo Liimatta, Ari Parviainen, Ari Lavinen).

7.5.1985 Kotka, Ristikallio kontrastikotka, ei *nipalensis* (Rauno Sandberg).

27.4.1986 Kirkkonummi, Porkkala tumma kotka, ei *pomarina/heliaca* (Jukka Riihelä, Paul Seger-svärd).

18.5.1986 Vehkalahti, Enskeri kontrastikotka (Jari Venemies, Ari Seppä).

22.5.1986 Virolahti, Kellovuori kontrastikotka: *pomarina/nipalensis* (Timo Pajunen, Kimmo Kuusisto).

7.6.1986 Helsinki, Pakila kontrastikotka: *pomarina/nipalensis* (Kari Lindblom).

3.7.1986 Outokumpu, Vuonos kontrastikotka: *pomarina/nipalensis* (Antti Vänskä).

1.8.1986 Pyhtää, Siltakylä kontrastikotka (Ari Vuorio, Timo Erikoinen).

31.8.1986 Helsinki, Suomenlinna kontrastikotka: *pomarina/nipalensis* (Kimmo Koponen, Paul Segersvärd, Paavo Kettunen).

17.4.1987 Vaasa-Mustasaari, Söderfjärden kontrastikotka (Christer Hangelin, Jari Vanhatupa).

22.6.1987 Hanko kontrastikotka: *pomarina/nipalensis* (Hans Collin-ander).

18.10.1987 Vantaa, Westerkulla kontrastikotka: *pomarina/nipalensis* (Pekka Kankaanpää, Pentti Hyvärinen).